

Enevold Falsen
Denne fantastiske
bok må spares!

Til minne om min far

Johan Hjort

ved hans 100-årsdag
den 23. februar 1969

J. B. Hjort

Johan Hjort

Til minne om min far

Johan Hjort

*ved hans 100-årsdag
den 23. februar 1969*

J. B. Hjort

Forord

Manuskriptet til denne bok forelå ferdig, da J. B. Hjort døde den 23. februar 1969, — 5 dager efter hans fars 100-årsdag. Det er ikke foretatt endringer i det, bortsett fra at enkelte av citatene er føyet til.

Anna Cathrine Hjort

Innhold:

	Side
Arven og miljøet	7
Mannen	23
Fiskeridirektøren og professoren	51
Utenrikspolitiske overlevelser	61
En biologs trosbekjennelse	76
Avslutning	105

Arven og miljøet

Omkring 1700 levet det i Danmark to brødre, Jens Hjort og Johan Hjort. Etter familietradisjonen skal de ha vært sønner av en kaptein i armeen. Vår historiograf, oberstløytnant Otto Hjort, bror av min bestefar og derfor kalt Onkel Otto, har søkt å finne kapteinen og er under tvil kommet til at det må ha vært Andreas Fredrik Hiorth. Han var født i Holsten, ble kaptein i det 3. Trondhjemske Regiment og deltok i kampene mot Armfelt i Trøndelagen. De to brødres mor er derimot kjent. Hun het Marie Elisabeth, døde i 1767 og ble begravet i Fet prestegjeld på Romerike, hvor hun tilbragte sine siste dager hos sønnen Johan, som var sorenskriver i Nedre Romerike.

Johan Hjort må være født våren 1720, da han i kirkeboken for Fet oppgis å ha vært 62^{1/2} år ved sin død 8. november 1782. I 1733—34 begynte han i tjenesten i Rentekammeret i København, men 27. juli 1750 ble han avskjediget «formedelst utilbørlig forhold» og dro til Norge. Hvori denne utilbørlighet besto, vet vi ikke. Det kan neppe ha vært penger, for umiddelbart etter sin ankomst til Norge blir han tollrevisor i Christiania. Det kan vel heller ikke ha vært kvinner, for den gang var kvinner ikke ansatt i departementene. Jeg liker å tenke at hans utilbørlige forhold må ha vært et utslag av familiens trang til å si sin

uforgripelige mening også til overordnet myndighet. I 1759 ble han sorenskriver i Nedre Romerike, i 1778 justisråd. I Christiania eiet han en løkke ved Skillebekk som het Hjortnes. Navnet henger igjen den dag i dag. Han etterlot seg ikke mannlige efterkommere. De nulevende Hjort'er stammer derfor ikke fra ham.

Den annen bror, *Jens Hjort*, omtales i skiftet efter ham som «den forrige mundkokk ved Frijsenborg». Onkel Otto var litt brydd over dette og mente at Jens må ha vært en slags indre forvalter på stamgodset Frijsenborg i Jylland. Han ble gift med Øllegaard Lihme, datter av en prest. De fikk fem sønner, hvorav to døde unge.

De tre andre, Christian født 1756, Ove født 1757 og Otto Christian Lihme født 1763, kom alle til Norge hvor de ble adoptert av sin onkel Johan.

Christian ble overhofrettsprokurator i Christiania. Fra ham stammer bl. a. Georg Hjort.

Ove ble sorenskriver på Moss og var ugift.

Otto ble stiftsrevisor i Akershus stift. «Han omtales som en streng mann, men berømmes for sin smukke sangstemme,» skriver Onkel Otto. Han ble gift i Fet 1792 med Anne Sofie Holbye, datter av sognepresten i Fet. De fikk 8 barn, hvorav 6 døde som små. Nr. 4 av barna og den eneste sønn var Jens Johan, født 8. mai 1798 i Christiania. Han er min oldefar.

Jens Johan var gift 2 ganger. Første gang med Louise Augusta Petersen, født 1798 og datter av kjøpmann og ølbrygger Jacob Petersen og Anna Marie Dybwad. Petersen var innvandret fra Danmark. De hadde fire sønner, Ove Jacob, Otto Christian (Onkel Otto), Johan Storm Aubert,

som var min bestefar, Ludvig August, og en datter Sofie Marie. Jeg har arvet et maleri av Stoltenberg. Det forestiller Johan, Sofie og Ludvig som barn.

Ove Jacob utvandret til Amerika, hvor han ble prest i Point Creek i Iowa. Fra ham stammer Preusene som er knyttet til Luther College, Decorah i Iowa. Ove Jacob er såvidt jeg vet den eneste prest som vår familie har frembragt.

Otto Christian ble oberstløytnant. Sofie var ugift. Ludvig omkom i 1858 som kadett da Krigsskolen ble utkommandert som brannkorps under den store bybrann i Christiania. Om Johan Storm Aubert Hjort, se nedenfor.

Louise Hjort døde i 1837 og min oldefar giftet seg i 1842 med Sarine Pauline Nørregaard, født Bølling, enke efter kaptein Paul Nørregaard. Hun døde i 1899. Med Nørregaard hadde hun to barn, Hans Jacob, som ble oberst og far av høyesterettsadvokat Harald Nørregaard, og Karine, gift med overrettssakfører Harald Heiberg, far av tante Ragnhild Juel. I ekteskapet med Jens Johan Hjort var det 4 barn, Peter, som ble tollkasserer, Carl, som ble kirkeverge i Christiania, Jens, som utvandret til Amerika, og Louise, gift Beer. Det fortelles at foreldrene til disse tre barneflokker sa til hverandre: «Dine barn slår mine barn og de slår våre barn!» De bodde i Tollbodgaten 19, som ennå står der og eies av Cappelens Forlag.

Jens Johan Hjort var født 8. mai 1798 og tok medisinsk embedseksamen i 1822. Han ble kreert til doctor medicinae i 1830 på avhandlingen «De functione retinæ» og disputerte på latin. Han var brigadelege og senere konstituert generalkirurg, hvilket i våre dager svarer til sanitetsgeneral.

Ved siden av var han overlege ved Rikshospitalets hudavdeling. Han var en av stifterne av Medicinsk Selskap i 1833, av Militære Samfund i 1825 og av Videnskabselskabet i Christiania i 1807. Det henger portretter av ham i de to første og i hudavdelingen på Rikshospitalet. Det beste av disse er det som henger i Militære Samfund. Det er malt av Knud Bergslien.

Jens Johan Hjort må ha vært en aktiv mann i vårt unge akademiske miljø. I Bjerknæs' bok om Nils Henrik Abel nevnes Hjort som en av Abels venner. På det medisinske område arbeidet han med dermatologiske og venereologiske spørsmål, særlig spedalskheden og radesyken. «Man kan i disse spørsmål,» skriver F. Grøn i Biografisk Leksikon, «ikke nekte H. en viss selvstendighet i oppfatningen, men tør heller ikke tillegge ham nogen originalitet i sitt syn. Også på et annet område, som omkring 1850-årene var meget aktuelt innenfor medisinalvesenet i Norge, stod H. temmelig alene, uaktet han her visstnok hadde rett i hovedsaken. Det gjaldt ordningen av administrasjonen, hvorunder H. forfektet at medisinalvesenet burde ha en selvstendig chef, i motsetning til dem, som var tilhengere av et «Collegium» i spissen. H. stod her en tid alene. Men eftertiden har gitt ham oppreisning.»

Han døde 27. september 1873, 75 år gammel.

Min bestefar *Johan Storm Aubert Hjort* var født den 10. april 1835 og døde den 6. mars 1905. Hvorfor han hadde tilnavnene Storm og Aubert har jeg ikke kunnet oppklare. Ingen av hans forfedre het det. Han må være blitt oppkalt efter venner av sin far. Han deltok som fri-

villig i den dansk-tyske krig i 1864 og ble 1875 professor i kirurgi og øyensykdommer. Det henger et vakkert portrett av ham, malt av Erik Werenskiold, i Rikshospitalets øyenedeling. Han var en ivrig sanger og medlem av Kjerulfs kvartett. Jeg har truffet eldre leger, som har arbeidet under ham. De fortalte at han kaltes «Onkel Johan» av studentene, mens hans kollega professor Julius Nicolaysen kaltes «Keiseren». Alle som har hatt med ham å gjøre, beskriver ham som et

Johan Storm Aubert Hjort som frivillig i den dansk-tyske krig 1864.

elskelig, sindig menneske. Han hadde en rikholdig medisinsk-litterær produksjon, mest kjent er «Aaben Saarbehandling ved Øienoperationer».

Johan Scharffenberg, som var en opprører også i sin ungdom, skrev i 1899 en bok som heter «Reform af den medicinske undervisning». Her skriver han om min bestefar:

«Det er vrøvl at beskyldte mig for blot at ville se skyggesiderne; jeg henviser f. eks. til min hjertelige lykønskingsartikel i Dagbladet ved professor Hjort's 25-aarsjubilaum ifjor. Da denne noble og elskverdige lærer nu trækker sig

tilbage, vil jeg — med fuld tilslutning til det sidste kuld lægers takadresse til ham — udtale: aldrig har jeg hørt et ondt eller uhøfligt ord af professor Hjort mod noe menneske, det være sig kollega, student, hospitalsfunktionær eller patient, aldrig har jeg seet en ubehersket, end sige uretfærdig handling af ham, altid har jeg seet ham dannet, mild, rolig, god og samvittighetsfuld, ofte rørende kjærlig. Af hele mit hjertes hengivenhed og ærbødighed ønsker jeg ham en lykkelig alderdom.» — Det er neppe mange professorer som har fått en slik attest.

Jeg har ikke mange personlige erindringer om min bestefar. I 1900 da jeg var 5 år, flyttet vi til Bergen, men Erling og jeg var vinteren 1904—05 i Kristiania, i St. Olavs gate 21 C, hos våre besteforeldre, fordi min mor var syk — man fryktet for tuberkulose — og til rekreasjon i Italia, invitert av onkel Guido Lynar. Da var jeg 9—10 år gammel. Bestefar Hjort hadde allerede i 1899 tatt avskjed som professor på grunn av svekket helbred. Selv et barn merket det. Han gikk stille omkring i huset i slåbrokk og tøfler, mild og vennlig, men litt fraværende. Jeg husker spesielt hans uvanlig vakre blå øyne og velformede hender. I hjemmet bodde også de tre barna Christian, som var en meget syk mann — han hadde tuberkulose — Ove som var medisinsk student, og Inga, som holdt på å lære stenografi. Inga hadde en vakker sangstemme og megen charme. Jeg var hemmelig forelsket i henne. Francis Bull har fortalt meg at Inga også var Olaf Bulls hemmelige elskede, og at «Metope» skal være skrevet om henne. Inga døde plutselig i april 1905 under et besøk hos søsteren Helen i Danmark, og Christian døde i 1907, av tuberkulose. Også Helen

hadde antagelig tuberkulose, men levet iallfall til etter 1920. Som voksen har jeg ofte undret meg over at Erling og jeg skulle bo i et hjem hvor vi så lett kunne ha blitt smittet. Men selv i et medisinsk professorhjem tenkte man ikke slik den gang.

En underlig ting, når man ser på ettertiden, er at dr. med. Peter F. Holst med familie også bodde i det samme hus, St. Olavs

gate 21 C, på den tid da Erling og jeg var hos våre beste-foreldre. Jeg mener å huske at jeg har sett en tynn og langbent Anna Cathrine der på gårdsplassen, hvor det den gang var stall med hest.

Min bestefar ble i 1868 gift med *Johanne Elisabeth (Betty) Falsen*, født 28. oktober 1849. Hun var datter av ingeniørløytnant Christian Balthazar Falsen, født 1819, gift med sin kusine Johanne Elisabeth Møller hvis mor var Haagine Falsen, søster av Christian Balthazars far. På denne måte hadde min bestemor en dobbelt dose Falsen-blod. Det fortelles at Christian Falsen ble forbigått ved en forfremmelse i det militære, hvorpå han tok avskjed og søkte seg inn i havnevesenet, bygget kanalen i Moss og døde der i 1854, bare 35 år gammel. Han etterlot seg 4 uforsørgede barn, 3 døtre og 1 sønn.

Betty Hjort, født Falsen.

Francis Bull, hvis far i første ekteskap hadde vært gift med min farmors søster, skrev til meg at min far «lignet jo av styrke og temperament meget på sin mor, „tante Betty”, som var en sterk og klok og betydelig personlighet, og som ble min mors beste og mest trofaste støtte da min mor 19 år gammel ble gift med min far og fikk en stesønn på 10 år, som til å begynne med mottok henne med motvilje og var i høy grad sårbar og preget av Falsenblodet. Din farfar var elskelig som få og fremragende i sitt fag, men hans kone var nok menneskelig sett, den betydeligste.»

Min bestemors søstre ble gift med to leger, Helene med Dankert Krohn Holm og Gine med Edward Hambro Bull. Begge søstrene døde av tuberkulose. Det sies at den smittet over på min bestemors barn.

Familien Falsen kommer også fra Danmark. Dens stamfar var Falle Pedersen, født 1625, eier av Østrup gård på Sjælland. Hans sønn *Enevold*, født 1686, ble assessor i Høyesterett, adlet 1758, og familien het derefter de Falsen.

Hans sønn igjen, *Christian Magnus*, født 1719, var også jurist. Han var vitterlighetsvitne på Holbergs testamente. I 1765 kom han til Norge, hvor han ble til sin død. Han var medlem av den kommisjon som gransket «Strilekrigen». Etterpå ble han justitiarius i Overhofretten i Norge. Han var da, likesom sin sønn og sønnesønn, innehaver av det høyeste dommerembede i Norge.

Hans sønn *Enevold* var født i København i 1755, gift i Christiania i 1781 med Anna Mathiesen, datter av kanselliråd Jørgen Mathiesen. I Biografisk Leksikon har Francis Bull skrevet en lengre artikkel om ham; de følgende

opplysninger er hentet derfra. Den innledes med karakteristikken «statsmann og dikter». Enevold Falsen ble 10 år gammel student «med berømmelse» og cand. jur. 16 år gammel. Han var som sin far overordentlig interessert i skuespillkunst og dramatisk diktning og har selv skrevet flere skuespill.

Enevolds far var i 1765 blitt ansatt som assessor i Overhofretten i Christiania. Han fikk utvirket at sønnen i 1777 også ble utnevnt til assessor der. Den 22-årige assessor vant øyeblikkelig popularitet i Christiania og kom snart til å spille en rolle i byens selskapsliv. Sammen med Bernt Anker innbød han i 1780 til stiftelse av et fast dramatisk selskap i Norges hovedstad, hvor han deltok som forfatter og skuespiller. Gjennom sitt ekteskap med Anna Mathiesen ble Enevold Falsen nær forbundet med byens velhavende borgerskap.

Hans usedvanlige intelligens og sunne dømmekraft bevirket at han ble oppnevnt som medlem i forskjellige kommisjoner, bl. a. den som foretok de grunnleggende undersøkelser i Lofthussaken. Han skrev alle kommisjonens innlegg, de eldre kommisjonsmedlemmer fant å måtte dempe noe av de lidenskapelig heftige uttrykk i Falsens utkast. Det har hendt flere av hans etterkommere. Han hadde fått et levende inntrykk av de norske bønders kår, av uduelige embedsmenn og av Danmarks utnyttelse av Norge. Falsen mente at man ikke måtte «bygge det eene Lands Fordeel paa det andets Tab». Det ledet til frigivelse av kornhandelen og et nytt sportelreglement. Da hans far i 1788 søkte avskjed som justitiarius i Overhofretten, ble Enevold utnevnt til justitiarius, 33 år gammel. På grunn

av et lettsindig forhold til en gift dame ble han nødt til å bytte embede med lagmannen i Nordland og Finnmark. Hans trofaste hustru og 4 barn fulgte med til lagmannsgården i Steigen, efter sagnet stedet for Hagbart og Signes historie. Her ble min tippoldefar født i 1791 og fikk navnet Hagbarth.

Falsen skal på flere måter ha vist «Interesse for nordlandske Forhold og næret Ønske om at faa rettet paa uheldige Tilstander i Egnen», men oppholdet i ensomheten der nord ble uutholdelig og i 1791 reiste han uten videre med familien til København, hvor han var så heldig å oppnå et høyesterettsassessorembede. Han ble i København i 11 år.

Han lengtet imidlertid tilbake til Norge, «det Land, som jeg stedse lidenskabeligen har elsket, fordi det gav mig min Ungdoms Glæder, fordi det gav mig en god Hustru, gode Børn, og fordi det er et skjønt, et elskværdigt Land».

I 1793 tok han energisk til orde for at Norge burde gis et eget universitet.

I 1802 ble han utnevnt til justitiarius i Akershus Stifts-overrett.

Med all sin begavelse og dyktighet hadde Falsen et neurastenisk temperament, med heftig sårbarhet og tilbøyelighet til å ruge over og gjemme enhver virkelig eller innbilt krenkelse, og med perioder av melankoli. Det er egenskaper som dukker opp på ny, hos sønnen Christian Magnus og hos min far. Da vi og våre barn var små og var urimelige, pleiet de voksne å si: «Vær ikke Falsen!»

Krigen med England i 1807 gjorde at enhver regelmessig forbindelse mellom Norge og regjeringen i Danmark

ble umulig. Den danske regjering gikk da med på at Norge midlertidig måtte få eget styre og oppnevnte 24. august en regjeringskommisjon. (I 1940 var det mange som tenkte på denne, da Administrasjonsrådet ble oppnevnt.) Falsen ble medlem av, og den drivende kraft i kommisjonen. Ved siden av var han redaktør av «Budstikken» som bragte det norske folk beskjed om krigsbegivenhetene og den politiske situasjon. Bull skriver: «I „Budstikken” kom en rekke av F’s beste egenskaper smukkere til sin rett enn noen sinne før, hans varme og rettferdighetsfølelse, hans hete stemningsutbrudd og mandige patos, hans latinsk skolerte og klassisk faste retorikk bidrog mektig til å ildne den norske nasjonalfølelse, og holde motet oppe hos vårt folk i de hårde tider. Nest Christian August var vel i 1808 ingen mann i Norge så elsket som F. . . . Det er utvilsomt hans fortjeneste, mer enn noen annens, at regjeringskommisjonen under hele sin organisasjonsperiode atter og atter tok mot til seg, og erklærte at den måtte få full selvstendig myndighet til å avgjøre påkommende spørsmål i overensstemmelse med norske interesser. Det var imidlertid ikke lett å finne forståelse i København . . . »

Dette er den tid som Ibsen i Terje Vigen beskriver slik: «Engelske krydsere stængte hver havn, i landet var misvækst og nød, den fattige sulted, den rige led savn, to kraftige arme var ingen til gavn, for døren stod sot og død.»

Francis Bull slutter sin biografi av Enevold Falsen med følgende ord:

«F. hadde i Regjeringskommisjonens første 10—12 måneder utført et nærsagt overmenneskelige arbeide, men i lengden virket det ødelæggende på hans skrøpelige nerve-

system å føle sig på en gang ansvarlig og avmæktig under stadig økende nød og fare. Ut på høsten 1808 brøt han sammen — hans melankoli tok overhånd, og han syntes da til tider å ha været fuldkommen sindsforvirret. Mens han før hadde vist sig utpreget antiklerikal, skal han nu en aften i et selskap ha spurt en prest om selvmord under visse omstændigheter var tillatt. I begynnelsen av november erklærte hans læge at han ved nogen måneders permisjon muligens kunde ha håp om å gjenvinde sine kræfter, men da han på sin hustrus fødselsdag, 16.11.1808, hadde latt sig overtale til å gå i teatret, forsvandt han efter forestillingen — næste morgen fandt man hans lik i Bjørviken. Hans død vakte landesorg i Norge. Man brøt endog tidens strenge regler om hvordan en selvmorders lik skulle begravnes. Et langt liktog med folk av alle stænder fulgte F's bære fra sørgehuset i Raadhusgaten til gravstedet ved Gamle Akers kirke, stiftamtmanden la en borgerkrans på hans kiste, biskopen holdt gravtalen, og til slutt steg F's ungdomsvenn John Collett frem, og med ordene „Norges ven, min ven, farvel!” la han en ekekrans på graven. En enkel og smuk mindesten viser F's siste hvilested.»

Ved sin død var Enevold Falsen bare 53 år gammel.

Enevold og Anna Falsen hadde 4 sønner og 3 døtre. Sønnene var Christian Magnus, «Grundlovens Fader» og justitiarius i Høyesterett, Jørgen, som ble sjøoffiser og i 1813 førte prins Christian Frederik i åpen båt fra Jylland til Norge og sluttet som kontreadmiral i Danmark, Carl Valentin, som ble sorenskriver, politiker og stiftamtsmann (Koht sier om ham: «Han vandt almindelig tillit på grunn

av sin ubetingede saklighet») og Hagbarth, som vi stammer fra. Han er den minst interessante av brødrene. Etter en mislykket tid som forretningsmann, ble han stiftamtskriver i Bergen. Han ble gift i 1811 med Alette Fleischer, datter av assessor Balthazar Fleischer og Helene Christiane Qvisling. Mens hans bror Christian Magnus frasa seg sitt adelskap på Eidsvoll, reklamerte Hagbarth adelskapet for seg og sine før 1.8.1821 fødte barn.

Skjønt vi ikke stammer fra *Christian Magnus Falsen*, vil jeg si noen ord om ham. Hans imponerende personlighet, enorme innsats ved Grunnlovens tilblivelse, og visse karaktertrekk hos ham, gjør at han også er av betydning for vår gren av familien og for det miljø som min far ble født inn i. Han var født i Oslo (Gamlebyen) i 1782, ble advokat ved Høyesterett i København i 1807 og sorenskriver i Follo 1808. I dette år ledet han «Hærens frivillige Jægerkorps» i felten. I 1814 utarbeidet han, sammen med lektor J. G. Adler, på noen få dager det bekjente Adler-Falsenske grunnlovsutkast. Han var Eidsvollsmann, formann i konstitusjonskomitéen, president ved grunnlovsvedtagelsen. Senere i 1814 ble han amtmann i Nordre Bergenhus, i 1825 stiftamtmann i Bergen og i 1827 justitiarius i Høyesterett. Han døde i 1830, bare 48 år gammel.

Han ble i sin levetid en omstridt mann. Halvdan Koht skriver om ham i Biografisk Leksikon:

«Han var en mann som kjendte sig født til høvding, og han hadde mange av høvdingens egenskaper — en rask tanke, en djerv vilje og en mæktig personlighet. Han var ikke sen om å ta en beslutning, og han hadde en voldsomhet i sig som lett kunde rive andre med, men som riktignok

også kunne egge motstanderne til forbitrelse og hat. Han var en kampnatur som ikke kjendte hensyn, og som med utålmodighet kastet all motstand til side. Den lange beregning var ikke hans sak; men i kampens øieblikk, når all hans vilje samlet seg i intens pågang, da kunne han være uimotståelig. Det var som om han kunne rumme bare én tanke om gangen, og i denne ene tanken satte han hele sin personlighet inn. Men med samme heftighet stod han så i den neste kamp, når nye spørsmål tvang seg frem — temperamentet hans tok alltid tanken i sin tjeneste.»

«I Norges selvstændighetsreisning våren 1814 stormet han frem som selve levendegjørelsen av folkets frihetsvilje — høi, fager som en gud, brændende og lysende av tro på nasjonens rett, med stolt og motig kamprop på læbene, med hele sin sjel fylt av viljen til å bygge et fritt Norge. Glansen fra hine vårdager ligger fremdeles om hans minde, han lever i vor historie som „Grundlovens Fader”, — han kunne med minst likeså stor sandhet bli nevnt som føreren fra Eidsvold i kampen for selvstendighet og frihet, i virkeligheten det nye Norges politiske fører. Men få år efter denne strålende opmarsj stod han i kamp med ny front, anklaget som troløs sviker imot sin egen gjerning, ombølget av en hatefull opinion som kastet dype skygger over hans liv og hans minde. Og enda hundre år efter hans død sitter det som et sviende spørsmål i vår historie. Var han forræder? Eller ble det gjort ham blodig urett? Var det tross alt en indre sammenheng i de tilsynelatende motsigelser? Eller skiftet han virkelig idealer?»

Det som samtiden særlig bebreidet Falsen var at han i 1828 fremsatte en rekke grunnlovsforslag, som samtiden

oppfattet som stridende mot den grunnlov han selv var far til, forslag som tok sikte på skape vern mot misbruk av folkemakten. Noen av forslagene gav eftertiden ham rett i. At statsrådene skulle ha adgang til å møte i Stortinget ble f. eks. gjennomført av Venstre i 1884. Å stemple ham som forræder er meningsløst; begrepet forræder forutsetter forsettlig svik.

Her er ikke stedet til å felle noen dom over Christian Magnus Falsen som politiker. Når Kohts karakteristikkk av ham er trukket inn, er grunnen alene den at den kaster lys over egenskaper som må være arvelige i familien. Meget av det som Koht sier om Falsen kunne være en beskrivelse av min fars karakter og egenskaper.

Skjønt det er lite å si om Christian Magnus' yngre bror, *Hagbarth*, som ble min tippoldefar, må han iallfall ha vært bærer av de gener som karakteriserer hans eldre bror og hans far. Sønnen Christian Balthazar, som ble min oldefar, er nevnt foran. Han var trassig nok til å ta avskjed da han mente seg forbigått. Hans annen sønn, John Collett Falsen (1817—1879), ble amtmann i Nordre Bergenhus og samme år, 1861, justisminister. Han ble i sin ungdom forlovet med Henriette Falch Muus, datter av en soren-skriver. Det ble sagt i familien at de to ikke passet sammen og at han burde heve forlovelsen, hvortil han skal ha svart: «En Falsen går ikke fra sitt ord.» De ble gift, men fikk ingen barn. Som justisminister skal han ha vært effektiv, «man merket Falsens ordnende og styrende hånd, og flere av de fremskritt, som i senere tid er foretatt i justis-lovgivningen og fengselsvesenet skyldes ham», skriver Con-

rad Falsen i «Slegten Falsen». Utkastet til jurylov var utarbeidet av høyesterettsadvokat Dunker og statsrådene Stang og Falsen. Han døde plutselig om formiddagen den 2.9.1879. Da en av byråsjefene kom inn i statsrådets værelse, ble han funnet liggende død på gulvet.